In beweging...

COMPAGNONS-VOOR-HET-GOEDE

"Over vriendschap? 'n Creatieve opdracht? Pfff... Nee, dat zie ik mezelf niet doen. Nee echt niet!" De meeste mannen hikken er tegenaan, maar even later staan ze er. Op zondagmorgen presenteert elk vader & dochter-duo beurtelings het resultaat van een half uurtje zweten. En wat kunnen mensen creatief zijn! Die rappende vader met z'n giechelende dochter, die twee vergeet ik nooit meer. Maar ook dat zelfbedachte lied, die twee toneelstukjes, een rebus-op-megaformaat of dat opzetje voor een spelcircuit; dat kan er allemaal prima mee door. Henk kwam met iets eigens. Tot verrassing van zijn dochter viel hij terug op een oude passie. "Is er alleen waskrijt?" 't Was behelpen, maar toch, met zichtbaar plezier presenteerde hij zijn graffitti-muur. Daphne had trouwens haar aandeel gehad: bedenken van de kreten. (De sterk verkleinde afdruk hiernaast haalt het natuurlijk niet bij het fel-gekleurde origineel. En ja, ik heb er weer een afweging bij: moet ik de volgende keer nu ook spuitbussen beschikbaar stellen?)

Nuttig? Prettig? Goed!

Vriendschap. Ook tijdens dit 3e weekend met mannen uit Almere, heb ik het centraal gezet. Het thema blijft intrigeren. H. Woldring heeft me met zijn boek 'Vriendschap door de eeuwen heen' op een nieuw spoor gezet. Neem nou deze handzame indeling van Aristoteles. Hij onderscheidde 3 soorten vriendschap, vanwege de verschillende 'doelen' die volgens hem in vriendschappen worden nagestreefd.

1. Mensen hebben relaties met elkaar omdat die nuttig zijn en voordeel opleveren. Je hebt handelsrelaties of politieke relaties en zodoende spreken we over zakenvrienden en over politieke vrienden.
2. Mensen hebben ook relaties die aangenaam, onderhoudend en plezierig zijn. Dat geldt voor oud en jong. Dat is om met elkaar te feesten, te discussiëren, te sporten of een gezelschapspel te doen.
3. En er is een vorm van vriendschap die berust op de deugd dat mensen het moreel goede nastreven. Wat goed is voor de ander *omwille van de ander* en dus niet om eigen voordeel of genot.

Aristoteles vond dus dat vriendschappen 'doelgericht' zijn. Het hoogste 'doel' is dat een vriendschap kan bijdragen in het realiseren van het hoogste goed. Dát is volgens hem ware vriendschap. 't Klikt wel bij me. Er is niks verkeerd mee, maar 1 en 2 worden geleid door het verlangen er zelf beter van te worden. Toch héeft het iets, als mensen zich belangeloos inzetten voor het goede. Twee recente voorvallen zetten mij hierover aan het denken.

7 april - Het is vervelend om te zeggen, maar mijn kinderen hebben gelijk: ze lijkt altijd in de mineurstemming. "Kennelijk zit ze niet op de juiste plek." "Doktersassistente zijn, dat is ook lang niet altijd gemakkelijk werk." Thuis probeer ik verklaringen te geven, maar het wil niet echt lukken. Een van mijn kids heeft dan ook minder woorden nodig: "Een zeur." Sinds 7 april hebben wij dat oordeel grondig bijgesteld. Nadat ze die morgen mijn vraag had beantwoord kwam er aarzelend: "Ik las dat uw vrouw muziek maakt met kleine kinderen." Op mijn bevestigend knikken, kwam het verhaal eruit. Elke zondag helpt ze als vrijwilliger in een zorgcentrum bij de activiteitenbegeleiding van dementerenden. Ze had gemerkt dat het zingen van oude kinderliedjes sommige bejaarden uit hun isolement tevoorschijn riep. Er is een piano, ze kan begeleiden, maar: "Zou uw vrouw mij kunnen helpen met de melodie van een paar oude liedjes?" Al luisterende zág ik haar opbloeien. Niet meer die ontwijkende blik, ze straalde! Ik was ontroerd. En al zijn we niet bevriend, opeens voelde ik me verwant. Ook zij zet zich in voor het goede.

20 mei - "Perfect!" Het eerste woord, dat over Peters lippen rolde. Op mijn vraag hoe het geweest was volgde nog veel meer, maar dat was in wezen een toelichting hierop. Hij was opgelucht! Wat er speel-de? In de voorbereiding van ons weekend zat Peter er wat dubbel in. Voor de 3e keer was hij van de partij. De vorige keren had hij Bob en mij de werkgroep met de vaders laten leiden. Als service-monteur vond hij zichzelf wat dit betreft onze mindere. Nu had ik gemerkt, dat hij op de wip zat. 'Zou ik het kunnen?' Hij en ik hebben dus van rol gewisseld. Ik hield de meidengroep bezig en hij stapte in zijn avontuur: een gesprek leiden met een zeer divers clubje kerels.
Na Peters 'perfect!' kon voor mij het weekend niet meer stuk. Bob, Peter en ik, we kennen elkaar nu drie jaar en verschillen in veel opzichten. Toch beschouw ik ons als compagnons-voor-het goede. Vriendschap nr. 3 in Aristoteles' schema; samen zetten we ons in voor andere mannen met hun kinderen. Al zit er ook wel iets van 2 in, want door het samenwerken zijn we het ook met elkaar gaan vinden. Maar voordeel? Nr. 1? Nee, van ons trio heeft niemand kinderen van 12 jaar of jonger, en op je c.v. komen dit soort weekenden ook niet terecht. Toch doen we 't.

Van het goede naar God
Maar goed, wij drieën verschillen. Hoe ga je daarmee om? Met een andere kijk op leven en geloven? Kun je dan wel écht bevriend zijn en samenwerken voor het goede? Augustinus heeft me geholpen. Ook hij genoot van vriendschap: "...samen praten, samen lachen, elkaar vriendelijk ter wille zijn, samen boeken in mooie taal lezen, samen speels zijn en samen ernstig worden, bij tijd en wijle *van mening verschillen* zonder haat, *alsof iemand het oneens was met zichzelf*..." De cursivering is van mij, want dit hielp. Laat de verschillen niet buiten je, maar worstel ermee, alsof ze in jezelf spelen. Waar kom je dan op?
Van Augustinus heb ik meer geleerd. Na het overlijden van een van z'n beste vrienden maakte hij een diepe geloofscrisis door. Rusteloos zoekend kwam hij op deze conclusies:

1. Niet mensen kiezen hun vrienden, maar een vriend is een geschenk. Een mysterieus geschenk: God geeft mensen als vrienden aan elkaar. Vriendschap begint niet met liefde van de een voor de ander, maar met de liefde van God voor hen beiden. Alleen God kan mensen bijeen brengen, als zodanig gaat vriendschap het menselijk bereik te boven.
2. Vriendschap door God begonnen betekent de roeping om vrienden te brengen tot God. Er is alleen 'ware vriendschap' als God zowel de oorsprong als het doel is. In zijn *Belijdenissen* bepleit hij: "laat ze dan bemind worden in God." Want onze vrienden, die God zó nog niet kennen "zijn veranderlijk en krijgen pas hun vastigheid, wanneer ze in Hem bevestigd zijn: anders zouden zij gaan en teloorgaan. Heb ze dus lief in Hem..."

Mooi gezegd, mee eens. Alleen: hoe?

En Jezus dan?
Ik ga nog een keer terug in de tijd, want ik kwam bij Jezus uit. 'Een vriend van zondaars', zo ging het verhaal. Maar wat betékent dat? Was Jezus compagnon-in-het-kwade? Oók sjoemelen met geld? Hielp Jezus prostituees aan klanten? On-voor-stel-baar! Toch vriend van...
Lucas 10 zette me op een spoor. Dat lees ik nu als volgt. Tientallen leerlingen stuurde Jezus erop uit. Ga nu zelf op weg. Hier, een korte checklist. (Maar die blijkt volledig *negatief*) Wat geld mee? Extra kleren voor onderweg? Vergeet het. Kennelijk moet het wat lakonieker, met meer vertrouwen op de goede afloop. De ontmoeting zal zich afspelen in de huizen. Ga naar de ander, op de plek waar hij zich veilig weet. Begin maar met: "Vrede zij dit huis!" Dàt is jouw geschenk. Dit is niet een lege formaliteit, een vrome wens. Je hebt het goede voor ogen! Geen truc om binnen te komen. Vrede, het goede, dáár ga je voor. Zet daar direkt op in. Dan is het even spannend. Want jouw aanbod kan als zodanig worden aangenomen, maar ook afgewezen. Jij kiest niet, zij kiezen. Blijf waar je wordt ontvangen. Neem aan wat je wordt aangeboden. Eten, drinken, logies en ontbijt. Je zult wel merken wat er gebeurt. Word compagnon-voor-het-goede. (Compagnon = letterlijk: iemand met wie je brood deelt). Vertrouw maar...
Lucas noteert even later: "Het Koninkrijk Gods is nabij u gekomen." Kaj Munk durft het eigentijdser te vertalen: "God is onderweg om ook hier, bij jullie, Koning te zijn." Dat heeft voor mij iets van: relax! Je gaat voor het goede, hou dat vast. En verder? Wacht op God. Hij komt wel binnen.